

✦ PŘEMYSLOVSKÉ KRONIKY ✦

FRANTIŠEK KALENDA

STRÁŽCE SVATÉ RELIKVIE

VYŠEHRAĐ

Strážce svaté relikvie

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.ivysehrad.cz
www.albatrosmedia.cz

František Kalenda
Strážce svaté relikvie – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

FRANTIŠEK KALENDA
STRÁŽCE SVATÉ RELIKVIE

Detektivní příběh
z doby Přemysla Otakara I.

DRUHÝ DÍL

✦ PŘEMYSLOVSKÉ KRONIKY ✦

FRANTIŠEK KALENDA

STRÁŽCE SVATÉ RELIKVIE

Vyšehrad

Až se pro vás tento román stane historií, pošlete ho dál.
Zajistíte tak, že jeho příběh bude pokračovat
s **www.restorio.cz**.

Albatros Media podporuje udržitelný rozvoj, který vrací použitým věcem smysl. On-line antikvariát Restorio vaše knihy odkoupí a zaplatí vám ihned – nečekáte, až se prodají. Získané peníze si můžete nechat, nebo si vyberete charitu, kterou jimi podpoříte.
V tom případě navýší Restorio částku o 20 %.

© František Kalenda, 2025

ISBN tištěné verze 978-80-267-3235-8

ISBN e-knihy 978-80-267-3236-5 (1. zveřejnění, 2025) (ePDF)

ISBN e-knihy 978-80-267-3238-9 (1. zveřejnění, 2025) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-267-3239-6 (1. zveřejnění, 2025) (mobi)

Tuto knihu věnuji své manželce a dceři,
která spatřila světlo světa jen pouhý měsíc před vydáním
Strážce svaté relikvie.

SEZNAM HLAVNÍCH POSTAV

V Praze a okolí

Daniel: pražský biskup

Drahomíra: ošetřovatelka a důvěrnice lazariánského komtura

Erlebold: převor kláštera božehrobců na Zderaze

Hirzo: králův podkomoří

Jarloch: zbožný poustevník žijící nedaleko Brodu

Mikuláš z Bíliny: syn královského komořího Slavka a někdejší křižák ve službách Přemysla Otakara I.

Prkoš: panovníkův otrávený ochutnávač

Přemysl Otakar I.: z Boží milosti král český

Robert z Tarentu: křižák a komtur lazariánské komendy v Praze

Sezema ze Suchdola: mladík vypomáhající v lazariánské komendě

Slavko z Bíliny: Mikulášův otec a králův komoří

Václav: Přemyslův dědic, prvorozený syn královny Konstancie

Vratislav: nejstarší syn Přemysla Otakara I. a jeho první manželky Adléty Míšeňské

V Plzni a okolí

Bradáč: chodský hraničář

Děpolt III.: nově jmenovaný plzeňský kníže a dlouholetý soupeř krále Přemysla

Gertruda: věrná choť mincmistra Těma

Henzlín z Chrástu: ostrozraký kapitán plzeňských stráží

Janis, Rejna, Sulislav, Luba a Řehoř: skupina kejklířů

Johanka: knihovnice v chotěšovském klášteře

Nimue: kurtizána od Smaragdové číše

Ojír: Děpoltův upovídaný žalárník

Ratmír: majitel podniku Smaragdová číše

Těmo: správce plzeňské mincovny

Vojslava: abatyše chotěšovského kláštera

Zbudek: Henzlínův obří pomocník

Ve Svaté říši římské

Beatrice: sestřenice císaře Fridricha

Fridrich II. Štaufský: císař Svaté říše římské, soupeř dříve zvoleného Oty IV. Brunšvického

Heřman: lantkrabě durynský a blízký spojenec císaře Fridricha

Rudolf Habsburský: hrabě a důvěrník císaře Fridricha

Ulrich z Ambergu: velitel templářské komendy v Altmühlmünsteru

Werner: nejstarší syn hraběte Rudolfa

PROLOG

„Dobrý muži, nemáš u ohně místo ještě pro dva pocestné?“

Zjevili se zdánlivě odnikud: zdálo se, jako by vystoupili přímo z temnoty. Jeden byl vysoký, světlolasý a dobře stavěný, zatímco ten druhý, který je oslovil, působil jako jeho pravý opak. Hleděl na ně prosebnýma, zvláště vypouklýma očima, v rukách žmolal promoklou čapku.

„Zastihla nás ta prokletá bouřka,“ dodal ten druhý. „Ještě teď jsme celí promočení a je čím dál větší zima. Smiluj se nad námi, pro lásku Boží.“

Gotfrid sevřel falchion a otočil se ke svým synům, sedícím s ním u ohně. Jeho nejstarší, který se po příchodu nezvaných návštěvníků sám chopil sekery, krátce zavrtěl hlavou. Naopak mladší syn se tvářil o poznání smířlivěji, vždycky měl měkké srdce a pro poutníka v nouzi by udělal první poslední.

Nevyháněj je, prosily jeho modré oči. Sami jsme nejednou potřebovali pomoc bližního.

Gotfrid si povzdechl. Co bych pro tebe neudělal, pomyslel si. „Dobře, ale nejdřív mi předejte vaše zbraně,“ vyzval pocestné.

„Beze všeho.“ Světlolasý muž očima naznačil úklonu a vytáhl z pochvy svůj meč – dlouhý, lehký, na první pohled ukovaný z kvalitní oceli. Jeho druh s vypouklýma očima udělal to samé a Gotfrid si uvědomil, že má nejspíš co do činění se šlechtici, ačkoli jistě zchudlými.

Naznačil jim, aby se posadili vedle něj, a požádal staršího syna: „Arnulfe, nabídni našim hostům něco k jídlu a pití.“

Hoch se na něj zamračil, ale neodvážil se odporovat. Podal mužům kus chlebové placky, kterou předtím ohřáli na ohni, a natáhl se pro měch zpola naplněný pivem smíchaným s teplým mlékem. Oba nezvaní hosté se vděčně napili, ten s vypouklýma očima spokojeně říhl.

„Jsem Vacula a tohle je můj bratr Racek,“ představil se. Gotfrid přivřel oči, aby si je pořádně prohlédl. Jako bratři příliš nevypadali, ovšem jeden z nich mohl být třeba bastard, v urozenějších rodinách nešlo o nic výjimečného.

„Já jsem Gotfrid,“ opáčil prostě. „A moji synové se jmenují Arnulf a Caspar.“

Vacula je jednoho po druhém pozdravil vlažným stiskem ruky. „Je nám potěšením a ctí,“ prohlásil. „Doufám, že vám budeme moci brzy oplatit vaše pohostinství. Pokud ovšem cestujete do Prahy.“

„To cestujeme,“ přisvědčil Gotfrid. Cítil, jak ho pomalu opouštějí počáteční obavy: vždyť oběma neznámým mužům vzali zbraně, a teď spolu navíc pojedli a popili, což bylo posvátné pouto, které se odvážil porušit jen málokdo.

„V Českém království je teď prý pro náš svatý obchod příznivá doba,“ přidal se mladší syn.

Vacula se k chlapci zvědavě naklonil. „Svatý obchod, říkáš?“

„Se svatými ostatky,“ odvětil hrdě Caspar. „A nejen to, máme i vodu a svíce posvěcené řezenským biskupem, sošky Panenky Marie –“

„Nesme na trhu, synu, nesnažíme se pánům něco prodat,“ zarazil ho Gotfrid. Obrátil se na hosty. „Co vy, proč jste vyrazili do Prahy?“

„Navštívit našeho bratrance,“ odpověděl tentokrát Racek.

„Je ve službách králova maršálka Jindřicha z Hradce,“ navázal Vacula. „Chceme ho požádat, jestli by pro nás nenašel zaměstnání. Možná bychom vás k němu mohli zavést, na Hradě bude o vaše vzácné předměty jistě ještě větší zájem než v podhradí.“

„Ano, to jistě ano!“ vyhrkl Caspar. „Otče, slyšíš to? Zavedli by nás přímo na Pražský hrad!“

„Slyším,“ potvrdil Gotfrid, který se na sobě snažil nedat znát, že i jemu ta nabídka vyrazila dech. Že by se na ně přece jen usmálo štěstí? Oplácí jim Bůh tak rychle jejich pohostinnost? Původně měl v úmyslu objet pražské kostely a kláštery, možná proniknout až k nějakému opatovi, ale ani se mu nesnilo, že by se mohl dostat mezi šlechtice v okolí samotného českého panovníka. Královský maršálek, to už je potom jen krok k Jeho Veličenstvu...

„Moc rádi vašemu bratranci ukážeme, co jsme za roky usilovné práce shromáždili. U mnoha našich předmětů máme i certifikáty pravosti.“ Některé sice padělané, ale dobře padělané, dodal v duchu.

„Tak domluveno.“ Vacula si plivl do dlaně a podal Gotfridovi ruku. Ten ji pevně sevřel.

„Nemáte něco silnějšího než pivo s mlékem?“ zeptal se Racek po chvíli. „V té bouřce mi pořádně vyschlo v krku.“ Zasmál se nepřírozeným, mečivým smíchem, ze kterého Gotfridovi naskočila husí kůže. Koutkem oka si všiml, že Arnulf stále svírá sekeru, zato Caspar už se přehraboval v jejich cestovním vaku.

„Matka nám na cestu přece zabalila medovinu,“ mumlal zpola pro sebe. „Kde může být...“

„Je na kozlíku, chlapče,“ povzdechl si Gotfrid, který doufal, že se o lahodný mok nebude muset s nikým dělit. No co, pomyslel si. Takovou dohodu bylo potřeba pořádně zapít, ostatně pokud všechno dobře dopadne, bude si v Praze moci pořídit tolik medoviny, na kolik bude mít chuť.

Caspar z povozu přinesl hliněný džbán a jako první ho podal bratrovi, který se stále trochu nedůvěřivě mračil. Po několika locích se však jeho tvář konečně projasnila.

„Tady,“ nabídl ji Rackovi.

Muž, který se předtím tak podivně zasmál, neprojevil žádnou střídmost. Sevřel džbán oběma rukama a chlemtal medovinu s takovým odhodláním, že mu z koutků úst vytékala na tuniku i plášť. Ostatní ho zaraženě pozorovali, ale Racek se nezastavil, dokud nevypil džbán až do dna.

„To je všechno?“ podivil se a zblízka nahlédl dovnitř prázdné nádoby, jako by se chtěl přesvědčit, že mu přece jen žádná kapička neunikla.

„Teď už ano, pane,“ zamračil se Arnulf. „Tvoji vinou.“

Racek ho probodl pohledem a Gotfrid se na okamžik zhrozil, že muže jeho starší syn vážně urazil. To byla u šlechticů závažná věc, která mohla skončit všelijak. Ten se ale rozesmál mečivým smíchem.

„Máš kuráž,“ pochválil ho. „Skoro je mi líto, že tě budu muset zabít.“

Gotfrid překvapeně zamrkal. Ve stejný okamžik si Racek přitáhl Arnulfa k sobě a roztrástil mu prázdný džbán o hlavu. Na všechny strany se rozletěly hliněné střepy a jeho starší syn vykřikl bolestí. Pak se v bezvědomí zhroutil na zem.

Gotfrid se vrhl po falchionu, připraven bránit svoje syny do poslední kapky krve. Jenže druhý muž popadl mladšího Caspara a přiložil mu ke krku dýku.

„Dej tu zbraň pryč,“ vyzval otce. „Jistě bys nechtěl, aby se mu něco přihodilo.“

„Pusť ho!“ zakřičel Gotfrid a pohrozil zbraní. „Jestli mu jen zkrivíš vlasek na hlavě...“

„Tak se stane co?“ vysmál se mu Racek. Tasil vlastní dýku, jejíž ostří se zalesklo ve světle plápolajícího ohně. Sklonil se k Arnulfovi a uřízl mu pramen vlasů. S úšklebkem jej hodil do ohně.

Gotfrid zavrával. Synové byli jeho život, zbývali mu jen oni dva, ostatní zemřeli hned po narození.

„Prosím,“ zašeptal. Zlomil se mu hlas. „Vezměte si všechno, co mám. Povož. Koně. Zboží. Vezměte si můj život, ale ušetřete moje chlapce...“

Oba muži na sebe krátce pohlédli, jako by jeho prosbu skutečně zvažovali. Pak se obrátili k němu a Gotfridovi se na okamžik zdálo, že ve Vaculových očích spatřil záblesk zaváhání. Zato v těch Rackových se zračil jen chlad. Usmál se na něj.

„To víš, že ano,“ prohlásil a Gotfrid věděl, že sprostě lže. „Všichni spolu budete žít šťastně... až do smrti.“

I

Ten člověk se mu už na první pohled nezamlouval. Mikuláš toho o pražském biskupu Danielovi zaslechl hodně a lichotivého toho bylo jen pramálo. Při setkání tváří v tvář měl ovšem pocit, že se mu biskup vysmívá do očí.

„Jak vám mohu být nápomocen, *vzácní pánové*?“ pronesl rádoby uctivým tónem a slovo *vzácní* přitom z jeho úst znělo jako ta nejsprostší urážka. „Jistě chápete, že mám řadu závažných povinností.“

„A ty jistě chápeš, Milosti, že jsme tě z nich vytrhli na žádost Jeho Veličenstva,“ opáčil Robert z Tarentu. Stárnoucí rytíř z řádu svatého Lazara si výjimečně nezahalil část obličeje šátkem – chybějící nos místo toho zakrývala kovová náhražka, kterou pro něj nařídil vykovat sám král Přemysl.

Mikuláš musel připustit, že s ní jeho starý normanský druh – zohavený malomocenstvím, kterým trpěl už dlouhé roky – vypadá poněkud hroživě. To se v jejich současné vyšetřovatelské roli hodilo a nejednomu z nespočtu svědků, které v posledních hodinách vyslechli, falešný nos na první pohled naháněl strach.

Pražský biskup na sobě ovšem nedával nic znát. Naopak se k Robertovi naklonil tak blízko, že se jejich nosy skoro dotýkaly, a Mikuláš ucítil směs vybraných vůní, které si Daniel bezpochyby nechal dovézt odněkud ze Svaté země. Přestože byl biskup mužem Božím, rozhodně netrpěl falešnou skromností, jak bylo patrné ze zlatého lemování jeho tuniky nebo četných prstenů, na kterých se skvěly drahé kameny.

„Ptejte se rychle,“ vyzval lazariána. „Dokud mám s vámi ještě trpělivost.“

Slova se tentokrát ujal Mikuláš, který se pokusil nasadit co nejdiplomatictější tón. „Sám jsi viděl, co se stalo na hostině,“ připomněl mu. „Trpaslík se začal trávit jedem, všechna pozornost se přesunula k němu a Jeho Veličenstvo si náhle uvědomilo, že se mu ztratila vzácná relikvie. Hřeb ze Svatého kříže, jeden z největších pokladů křesťanstva, darovaný samotným římským císařem Fridrichem –“

„Nemusíš mi vykládat, co je takový hřeb zač, chlapečku,“ přerušil ho biskup neurvale. „Na rozdíl od tebe už jsem podobnou relikvii spatřil v Římě a další v Konstantinopoli. Co mám mít společného se zmizením té, kterou dostalo Jeho Veličenstvo?“

„Samozřejmě předpokládáme, že nic,“ odvětil Mikuláš a ze všech sil se pokoušel nedat najevo, nakolik ho biskup irituje. „Jen doufáme, že bys nám mohl pomoci pochopit některé nejasnosti.“

„Například proč ses měl tak rychle k odchodu, když se zpráva o krádeži rozkřikla,“ dodal Robert, kterému se při těch slovech zalesklo v očích. „U dveří ses dovolával svého postavení a snažil ses rychle dostat pryč.“

Biskup se odtáhl a prohlédl si je s výrazem, ze kterého číselo už zcela neskrývané pohrdání. „To je moje záležitost. Jen mezi mnou a Bohem.“

„A mezi naším králem,“ připomněl Norman. „Který si to velmi přeje vědět a také chce vidět, co všechno máš u sebe.“

„Cože!?“ vyprskl Daniel. „Jak se opovažuješ! Chceš mě tady snad vysvléct?“

„Jistěže ne, Milosti.“ Robert sklopil oči, ale Mikuláš si všiml, že mu pobavením zacukal ret. „Jen chci, aby ses vysvlékl ty sám. Pokud si přeješ, můj druh se může na okamžik vzdálit za dveře, přece jen jsme oba muži církve.“

Biskup rozhořčeně zařval pěsti. „Jistě jsi zešílel,“ pronesl tentokrát tichým, ale o to výhruznějším tónem. „Přeskočilo ti z té nemoci, což není divu, už na první pohled vstupuje do závěrečné

fáze. Divím se, že máš ještě nějaké prsty na nohou nebo na rukou. A vsadím se, že je tvoje odporné, prokleté tělo samý vřed.“

Lazarián ani nemrkl. Mikuláš věděl, že je za dobu strávenou v řádu zvyklý na leckteré urážky, ačkoli jen zřídka z úst někoho patřícího k církevním hodnostářům. „O svém zdravotním stavu si s tebou rád promluvím,“ odpověděl. „Ale nejprve se prosím vysvlékni. Mikuláši, tebe požádám, aby ses na okamžik vzdálil a přinesl Jeho Milosti pohár svařeného vína. Aby nám neprokřehl.“

Mikuláš vstal a biskupovi se hluboce uklonil. „Brzy budu zpátky,“ přislíbil.

„Radši před vstupem zaklepej,“ požádal ho Robert.

Mikuláš byl upřímně rád, že tomu ponížení nemusí přihlížet – byl si jistý, že ho Daniel dostatečně nenávidí i tak. Se sháněním číše vína si dal raději na čas; vůbec by se totiž nedivil, kdyby se biskup dovolával samotného krále. Zároveň ale nepochyboval o tom, že na jeho vysvěcení nakonec skutečně dojde, protože panovník nařídil prohledat každého, kdo se zúčastnil hostiny; samozřejmě s výjimkou jeho vlastního bratra Vladislava Jindřicha a velvyslance císaře Fridricha, který mu nešťastný dar přivezl až z Basileje.

Pochyboval, že u sebe ztracenou relikvii bude mít právě Daniel. Vždyť to přece nebyl blázen, ale vzdělaný a chytrý člověk, ačkoli ke svatosti měl podle mnohých svědectví daleko. Jenže proč se tak hrnul ke dveřím? Počítal snad s tím, že hřeb stihne předat nějakému svému komplicovi čekajícímu venku? A co by s tak vzácným předmětem dělal potom? Nemohl ho přece jen tak snadno zpeněžit jako nějaký běžný ostatek druhořadého světce...

Ve dveřích do výslechové komnaty se málem srazil s Danielem, brunátným ve tváři jako granátové jablko. Beze slov Mikulášovi vytrhl z ruky pohár, a to tak prudce, že mu část karmínového moku potřísnila krásný šat, a protáhl se kolem něj.

Mikuláš pokrčil rameny a vstoupil dovnitř, kde na něj čekal Robert. Mezi prsty obracel rozvinutý svitek pergamenu a bylo znát, že se marně pokouší potlačit úšklebek.

„Zavři za sebou,“ požádal ho.

Mikuláš to udělal a posadil se vedle něj. „Tohle jsi u něj našel? Co tam stojí?“ Snad nějaká konspirace? prolétlo mu hlavou. Nebo důkaz toho, že si příkrádá z církevního majetku?

„Bohužel nic v souvislosti s naší ukradenou relikvií,“ pozvedchl si Robert. „Ale chápu, že Jeho Milost nechtěla, aby u něj něco takového našel právě panovník. Neochotně mi vysvětloval, že byl razantně požádán, aby tyto své styky zcela přerušil.“

„Jaké styky?“ doptával se Mikuláš a natáhl k pergamenu ruku. Robert ale zavrtěl hlavou.

„Dal jsem biskupovi slovo, že se o přesném obsahu tohoto dopisu nedozví ani král, ani nikdo jiný. Je totiž velmi osobního charakteru.“

Mikuláš si v ten okamžik vybavil všechno, co se o Danielovi vyprávělo v pražských putykách a trochu opatrněji i u dvora. Že nezřízeně pije, že si příkrádá z prebend, a co bylo snad ještě potupnější, že se bez ohledu na svěcení oženil a pořídil si několik dětí. Byl snad se svou dávnou manželkou stále v kontaktu? V Římě se musel před nařčeními bránit už před dlouhými deseti lety. Nebo svoje děti tlačí na důležité pozice v církvi?

Zapudil zvědavost, protože Roberta znal až příliš dobře a věděl, že se nic víc nedozví. Alespoň prozatím.

„Takže pro Jeho Veličenstvo nemáme zhola nic,“ zamumlal a ucítil, jak se mu svírá žaludek. Za tu krátkou dobu, kterou strávil v jeho službách, poznal, že Přemysla není radno zklamat.

Robert mu položil ruku na rameno. „Jsme teprve na začátku,“ ujistil ho. „Dříve nebo později se pravdy dopátráme.“

„Vysmíváte se mi?“ Přemysl, někdy zvaný Otakar, první král toho jména, jehož dědičný titul uznali postupně tři různí římsí císaři, je přijal v jedné ze svých soukromých komnat na Pražském

hradě. Původně seděl v pohodlně vyhlížejším vyřezávaném křesle, jakmile však došli k neuspokojivému závěru jejich několikahodinového vyšetřování, panovník vyskočil na nohy a začal popuzeně přecházet z jednoho rohu místnosti do druhého.

Mikuláš nervózně pozoroval jeho levou ruku, která křečovitě svírala slonovinovou rukojeť dýky zavěšenou u opasku, a přemýšlel, jestli tohle setkání vůbec přežijí. Nejednou byl svědkem králových výbuchů hněvu, a přestože před jeho očima doposud nikoho nepobodal, často k tomu měl nebezpečně blízko. A ještě nikdy za dobu Mikulášovy služby neměl Přemysl tak dobrý důvod si na někom vylít zlost.

„Ujišťuji tě, že děláme všechno, co je v našich silách,“ opovážil se promluvit Robert. Zněl překvapivě klidně, na rozdíl od Mikuláše ovšem neměl co ztratit – vždyť byl malomocný a jeho tělo se postupně rozkládalo, zatímco on se před pouhými několika týdny dozvěděl, že touto strašlivou chorobou ve skutečnosti netrpí. Teprve nedávno si začal po letech znovu naplno užívat příjemné teplo krbů v tavernách a nahřátých kamenů v lázních, kam měl jako domnělý malomocný přísně zapovězen vstup.

Přece mě teď o všechno nepřipravíš, obrátil se v duchu ne na panovníka, ale na samotného Všemohoucího.

Král se zastavil a probodl lazariána pohledem. „Všechno? Říkáš, že děláte *všechno*!? Strávili jste celý večer vyslýcháním a vysvlékáním mých vzácných poddaných, ale přitom nejste ani o kousek blíž nalezení toho zatraceného hřebu! Až se o tomhle dozví falešný císař Ota Brunšvický, zadusí se smíchy!“

„Pokud o tom už ovšem dávno neví,“ pronesl tiše Mikuláš.

„Právě to jste měli vy břídilové zjistit,“ zavrčel Přemysl a jeho zloba se obrátila Mikulášovým směrem.

„A právě to také zjistíme,“ ujistil ho Robert. „Výsledky nebyly zbytečné. Dozvěděli jsme se přece, že u sebe vzácnou relikvii nemá nikdo z těch, které jsme zadrželi v sále. Žádný z přítomných prelátů, šlechticů ani příslušníků stráže nebo služebnictva.“

„A co z toho vyvozuješ?“ odsekl panovník. „Že si hřeb přitáhl sám Kristus k sobě na nebesa?“

„Ne, Veličenstvo. Vyvozuji z toho, že byla relikvie odnesena z hostiny ještě předtím, než jsme nechali zavřít dveře. Někdy v momentu, kdy se na tvém ochutnávači začaly projevovat známky otravy.“

Přemysl přivřel oči. „Pokračuj.“

„Musíme zjistit, jestli se z hostiny někomu nepodařilo vyklouznout. Komukoli, až po to nejmenší páže nebo nejzapomenutější posluhovačku. A pak je tu ještě něco, co nás může navést správným směrem.“

Robert se dramaticky odmlčel a králi se rozčileně zachvěly rty. „Co? Tak mluv, nebo se tě snad mám doprošovat?“

„Ohledáme ochutnávačovo tělo,“ vysvětlil lazarián. „Když zjistíme, jaký jed ho zabil, přiblížíme se k člověku, který si tuhle odpornou krádež objednal.“

Přemysl se zhluboka nadechl, aby se uklidnil. Pak přikývl. Ruka se konečně pustila slonovinové rukojeti. Mikulášovi se trochu ulevilo.

„Dobře. Udělejte to a najděte moji relikvii. Rychle! Zanedlouho se musíme připojit k císaři Fridrichovi v Basileji, a pokud se mezitím roznese, že mi jeho relikvii někdo vyfoukl pod nosem, budu pro smích celému křesťanstvu.“

Robert se uklonil a Mikuláš ho v uctivém gestu následoval.

„Nebudeš zklamán,“ přislíbil za oba. Nesmíme tě zklamat, dodal v duchu.

„Je pryč.“

Sluha se očima zavrtával do země a na skráních se mu leskly krůpěje potu, přestože bylo září a z kamenných zdí sálal chlad.

„Co tím myslíš, že je pryč?“ odsekl Robert. Odstrčil zoufalého služebníka z cesty a vkročil do malé komůrky, kam odnesli tělo. Údajně mělo být bez života a vypadalo to, že trpasličí královský ochutnávač vypustil duši ještě v hodovní síni. Jenže teď se zdálo, že se zvedl a odkráčel jako Lazar – patron Robertova vlastního řádu, vzkříšený z mrtvých.

„Nechali jste ho bez dozoru?“ udeřil znovu na sluhu, který se brzy krčil tak, že sám vypadal jako trpaslík.

„Když sebou přestal mrskat, byl úplně tuhý! Ani se nehnul a zdálo se nám, že nedýchá. A navíc mu předtím z pusy vytekla taková pěna, bylo zkrátka zjevné, že ho otrávil.“

Robert neochotně přikývl. Při pohledu na trpaslíka zmítajícího se v křečích došel ke stejnému názoru – ani na okamžik ho nenapadlo předpokládat, že by mohl svou otravu předstírat nebo se přiotrávit tak, aby to vypadalo přesvědčivě.

Musel se hodně přemáhat, aby nezaklel. Tak takhle se hřebu nejspíš podařilo uniknout z uzavřené hodovní síně: někdo ho nenápadně podstrčil zdánlivě mrtvému ochutnávači a ten si jen chvíli počkal, dokud se pozornost nepřesunula jinam. A teď měl před nimi náskok.

„Co se tu děje?“

Ženský hlas, který ho vytrhl ze zamyšlení, patřil Drahomíře, mladé vdově po lékárníkovi, kterou si lazarián nechal povolát. Kvůli svým zkušenostem měla vést pitvu, po jeho boku za krátkou dobu už druhou. Jenže teď nebylo koho pitvat.

„Má drahá.“

Robert jí vykročil vstříc, uklonil se a přátelsky ji vzal za ruce. Při té příležitosti si všiml, že má jednu z nich pečlivě obvázanou. Mohlo to být samozřejmě zranění, ale stejně dobře se na ní mohla začít intenzivněji projevovat choroba, kterou oba trpěli.

Drahomíra byla donedávna pacientkou špitálu řádu svatého Lazara na Zderaze, zatímco Robert byl pouze tamním hostem. Vpád tmářských měšťanů do lazaretu však zamíchal oběma jejich osudy – Robert byl povýšen na komtura a pověřen obnovou zničeného špitálu, zatímco Drahomíra se rozhodla být blíže své rodině. Nyní pobývala ve skromné chatrči kousek za Prahou, sbírala bylinky a pomáhala svému synovi s přípravou na převzetí lékárnického řemesla jeho otce a dědečka.

„Ztratil se nám nebožtík,“ vysvětlil Robert rozladěně. „Pokud někdo neodcizil jeho tělo, dá se předpokládat, že ani žádným nebožtíkem nebyl. I když tady Smil tvrdí, že vůbec nedýchal.“ Kývl

na sluhu právě ve chvíli, kdy se dotyčný pokoušel nenápadně opustit komnatu. „Je něco takového možné?“

Lékárnice zamyšleně přivřela oči. „Není to nemožné, ale zároveň to není zrovna bezpečné. Podobný stav by mohlo navodit požití příliš velkého množství výtažku z kořene mandragory, jenže by to pacienta mohlo stejně dobře zabít jako uspat.“

„Pokud by ovšem na různé jedy nebyl zvyklý,“ namítl Norman.

„Možná,“ připustila Drahomíra. „Ale stejně dobře se mohl něčím přiotrávit a smrt jenom předstírat. Pan Smil není se vší úctou žádný lékař. A při svých cestách po Itálii jsem poznala lidi, kteří dokázali zadržet dech na neuvěřitelně dlouhou dobu a zároveň si zpomalit tep srdce.“

Lazarián pokrčil rameny a kysele se usmál. „Ať už to ten prokletý trpaslík udělal jakkoli, nedozvíme se to, dokud ho pořádně nevyslechneme. Na mučidlech.“ Obrátil se na sluhu, přestože si byl skoro jistý, že to bude marná snaha. „Prohledejte hrad,“ nařídil.

Přesně jak Robert očekával, trpaslík už byl ve chvíli, kdy vyhlásili pátrání, dávno pryč. Zbrojnoši, kteří střežili brány Pražského hradu, si žádného mužíka nevšimli, jenže nebylo divu – kontrolovali totiž především ty, kteří mířili na Hrad, a nikoli ty, kteří ho z různých důvodů opouštěli. Jednoduše se mohl vmísit do davu plného řemeslníků a kupců, kteří po soumraku odcházeli z Hradu domů, o rozličných pomocnících a poslíčcích ani nemluvě. S kapucí přes obličej se trpaslík navíc mohl vydávat za dítě, i těch bylo na Hradě a v jeho okolí nespočet a malým žebrákům se každou chvíli podařilo proniknout kolem vytižených strážných.

„Máš nějaké lepší zprávy?“ obrátil se na Mikuláše, který se mezitím snažil zjistit, jestli se někdo potají nevytratil z hodovní síně.

Jeho mladý přítel se mu sice ještě před chvílí posmíval, že chtěl pitvat živého trpaslíka, teď ale zachmuřeně zavrtil hlavou.

„Moc toho není,“ připustil. „Nezdá se, že by se našel někdo, s kým bychom vůbec nemluvili a podařilo se mu vzít nohy na ramena ještě předtím, než stráže uzavřely síň. Je tu ale jeden člověk, který odešel hned potom, co jsme ho pečlivě vyslechli. Vzpomínáš si na toho krysaře?“

Lazarián přikývl. Byl to malý, nenápadný a na první pohled vyděšený kluk. Celý roztrásený se nechal prohledat, ale neměl u sebe nic než vypelichaného kocoura a několik primitivních pastí.

Co jsi dělal ve chvíli, kdy to celé začalo? Když se ztratila relikvie? udeřil na něj při výslechu Robert.

Ani jsem si toho nevšiml, pane! zapřísahal se chlapec a v očích se mu leskly slzy. *Zrovna jsem měl v merku jednu krysu, velkou skoro jako Maur, můj kocour.*

Pustili ho, protože neměli důvod nevěřit mu víc než jakému-koli jinému z nespočtu bezvýznamných posluhovačů, kteří tou dobou byli v síni. A protože u sebe stejně jako ostatní neměl nic podezřelého. Teď si ale Robert představoval, co se tak mohlo stát: zatímco trpaslík odvedl pozornost pečlivě nacvičeným výstupem, nenápadný krysař ukradl Kristův hřeb z relikviáře. A pak, ve chvíli, kdy se naopak veškerá pozornost obrátila k chybějící relikvii, ji podstrčil zdánlivě umírajícímu ochutnávači. Který s ní posléze uprchl z Hradu.

„Dává to smysl,“ připustil zamyšleně Mikuláš, když mu Robert představil svoji teorii. „Jenže teď máme dva uprchlíky a ani stopu po nich. Pokud si strážní u brány nevšimli trpaslíka, určitě ani okem nezavadili o krysaře s kočkou.“

„Pak nám nezbývá než zamířit na místo, kde by po nich nějaké stopy zůstat mohly,“ opáčil Robert.

„A jaké místo by to mělo být?“

„Přirozeně jejich domovy.“

Lazarián si byl jistý, že bude o poznání snazší zjistit ochutnávačovo bydliště než dopátrat se domova krysaře – bezpochyby

hochu z nuzných poměrů, který na Pražském hradě nikoho nezajímal, a nikdo se na něj tedy neptal. A jelikož byl zvyklý si ve svém věku šetřit práci, vzal si na starost právě trpaslíka.

Vzápětí se ukázalo, že měl pravdu. Hned první štolba, kterého se na mužikův dům zeptal, ho navedl přesně: panovník ochutnávači daroval příbytek přímo na Hradčanech, hned za hradbami, kde se krčil mezi domy královského zbrojře a podkováře. Přestože se skromná přízemní stavba nemohla těm sousedním rovnat velikostí a nezdobil ji ani žádný honosný vývěsní štít, z výrazů zpovídaných členů služebnictva se Robertovi zdálo, že ji nejednou navštívili.

„Nikdo se nedokázal bavit tak dobře jako Prkoš,“ vysvětlil neochotně kuchař, kterému se při těch slovech zablýsklo v očích. Nic dalšího mu ale nebyl ochotný prozradit, a tak se lazarián rozhodl dál neztrácet čas.

Když rychlými kroky rázoval od královského paláce k dřevěné palisádě a příkopu, který odděloval areál Hradu od Hradčanského podhradí, napadlo ho, jestli neměl Přemysla požádat, aby mu přidělil osobního strážce. Sám byl na předvádění nějakých velkých šermířských výkonů příliš starý a nemocný; nicméně tu myšlenku rychle zavrhl. Jaké nebezpečí mu ostatně mohlo při této návštěvě hrozit? Přinejhorším ho napadne rozzuřený trpaslík, se kterým by si snad ještě dokázal poradit. Nad tou představou se musel rozesmát, čímž si vysloužil zmatené pohledy několika kolemjdoucích.

Očekával, že se bude muset do jeho domku dobývat, ale přestože měl zavřené okenice, neobvykle nízké, nepříliš bytelně působící dřevěné dveře byly odemčené. Zpozorněl a raději tasil dýku – ochutnávač se možná jen ve spěchu neobtěžoval zamykat, ale co když byl přece jen uvnitř, ozbrojený a připravený se na něj vrhnout?

Opatrně vstoupil a posvítil si dovnitř loučí. Vzápětí zalapal po dechu a dýku sevřel ještě pevněji. Světnice vypadala spíš jako bojiště: dlouhý stůl byl převrácený, na zemi se uprostřed rozlitého vína válely poháry a střepy rozbitých džbánů. V rohu leželo zhroucené a nehybné tělo, které na první pohled patřilo

dítěti – Robert si ale ihned uvědomil, že to ve skutečnosti musí být trpaslík. Rozbušilo se mu srdce.

Uklidni se, domluvil si v duchu. Vrah už je jistě pryč.

Rozhlédl se, aby se ujistil, že útočník skutečně opustil dům, a oči se mu stočily k dřevěným schůdkům vedoucím do temného podkroví. Na okamžik ho napadlo jít prostor zkontrolovat, ale rychle tu myšlenku zapudil. Představil si totiž, jak se z temnoty noří čepel nebo kopí a probodává ho právě ve chvíli, kdy se s vypětím sil šplhá nahoru.

Ani náhodou, pomyslel si. Ne bez posil. V duchu krátce odříkal modlitbu za mrtvé a spěšně vyrazil zpátky na Hrad.

Dozvědět se něco o krysařově rodině bylo jako hledat jehlu v kupce sena. Mikuláš brzy nedokázal ani spočítat, s kolika služebníky mluvil a kolik z nich jenom bezradně nebo zcela nezaujatě krčilo rameny. Dokonce i podkomoří Hirzo, který měl najímání a placení krysařů přímo na starosti, mu toho prozradil jen minimum: hoch přišel o práci na Hradě prosit zhruba před třemi týdny a rychle se osvědčil jako jeden ze schopnějších v oboru, když na konci každého dne přinesl značné množství ulovených myši a krys. Proto mu brzy dovolili chytat havěť ve velké části královského paláce.

Přesto si i jen na krysařovo jméno podkomoří vzpomínal s velkými obtížemi. „Myslím, že si říkal Provod,“ prohlásil nejistě. „Ale ruku do ohně bych za to nedal, pane rytíři. Ani nevíš, kolik lidí v tomhle zatraceném paláci pracuje.“

„A nikdo si je nezapisuje?“ ujistil se Mikuláš. Byrokracii sice upřímně nenáviděl, ale musel uznat, že jeho bývalý řád má ve věcech pořádek, zvláště doma ve Svaté zemi. Vzpomněl si na lazariánskou knihovnu v Akkonu, kde se kupila lejstra pergamenů, v nichž byl pečlivě zapsaný každý vynaložený dinár.

Podkomoří se při té otázce nevěřícně rozesmál. „Zapisovat každého krysaře, pane rytíři? To bychom za chvíli nedělali nic jiného, než škrábali husím brkem.“

Mikuláš v duchu zaklel. Chystal se pokračovat ve vyptávání, snad by něco víc věděli další krysaři, kteří se s Provodem – pokud se tak chlapec skutečně jmenoval – jistě potkávali. Od hodin strávených ve společnosti udatných lovců krys ho však naštěstí zachránil Robertův návrat. Lazarián byl celý udýchaný a tvář měl bledou jako opukový kámen.

„Viděl jsi ducha, příteli?“ zeptal se Mikuláš místo pozdravu.

Robert zavrtěl hlavou. „Ducha ještě ne. Ale mrtvolu.“

Do trpaslíkova domu se tentokrát pro jistotu vypravili s ozbrojeným doprovodem: kapitán hradních stráží jim přidělil dvojici nemluvných zbrojnošů, kteří podle vzhledu vypadali jako bratři. Mikuláš to uvítal, ze všeho toho mluvení už začínal být k smrti unavený. Ještě štěstí, že mrtví o sobě vyprávět nemohli.

Na místo dorazila i Drahomíra, která ještě nestačila odejít domů. Mikuláš ji spatřil poprvé po několika dlouhých týdnech a přísahal by, že za tu dobu zestárla. Odporná, prokletá nemoc, pomyslel si a otrásl se. Vždyť si byl ještě před nedávnem jistý, že jí trpí i on sám, a očekával, že směřuje k nevyhnutelné a mučivé smrti. Ta byla sice stále nevyhnutelná, ale přinejmenším jej snad očekávala o něco později.

Krátce se objali. „Váš nebožtík nevstal z mrtvých na dlouho,“ podotkla lékárnice s pousmáním. Očima se však neusmívala, nejistě jí těkaly k pootevřeným dveřím do ochutnávačova obydlí.

„To máš pravdu, má paní,“ přisvědčil Robert. „Teď už nám neuteče.“

„Jak to uděláme?“ zeptal se Mikuláš. „Podíváš se na něj přímo tady, na místě činu?“

„V téhle tmě? Mám lepší nápad. Naši vážení ochránci,“ kývla směrem ke zbrojnošům, „odnesou nebožtíka do paláce, kde si ho pořádně prohlédnu. Vy zatím prohledejte jeho dům, jestli nenajdete něco zajímavého.“

Lazarián přikývl. „Jak si přeješ, paní. Ale ať se nejdřív ujistí, že se v domě pořád ještě někdo neukrývá.“

Zbrojnoši ani nečekali na přímý rozkaz. Jeden z nich tasil meč, druhý ho se zapálenou loučí následoval.

„Nezapomeňte se podívat nahoru!“ křikl na ně Robert a na okamžik pocítil zvláštní nervozitu, když sledoval, jak jeden z bratrů šplhá po rozvrzaných schodech.

„Nahore ani noha!“ nahlásil takřka znuděným hlasem. Zato lazariánovi spadl kámen ze srdce. Jednomu z domnělých bratrů vzal z ruky louč.

„Tak slez dolů a popadněte toho trpaslíka!“ nařídil Robert.

Zbrojnoši se tvářili, jako by na takovou práci ani nemuseli být dva, nakonec jim ale dal nebožtík docela zabrat – při práci ochutnávače se vykrmil tak, že musel vážit přinejmenším jako slušný soudek vína.

Drahomíra se s nimi rozloučila zdviženou rukou. „Přijďte za mnou později,“ požádala je. „Snad pro vás budu mít nějaké informace.“

„Snad,“ zamumlal Robert.

Mikuláš se omluvně usmál. „Nezlob se, že už ti zase kazíme večer.“

Lékárnice pokrčila rameny. „Dlužím vám ještě spoustu pitev za to, co jste udělali pro mého syna.“

Osaměli v ochutnávačově domě. V rohu přízemní místnosti, kde předtím leželo tělo, po něm zůstala jen tmavě rudá krvavá skvrna.

„Co myslíš, že se tady stalo?“ obrátil se Mikuláš na svého druha. „Trpaslíkova vražda musela jistě souviset s ukradeným hřebem. Jinak by to byla opravdu velká náhoda, kdyby si s ochutnávačem někdo vyřídil účty právě ve chvíli jeho útěku z hradu.“

„Náhody se stávají,“ opáčil Norman. „Nemůžeme to vyloučit, podle služebnictva byl náš milý Prkoš vyhlášený svými večírky. Bůh ví, co na nich vyváděl nebo komu dlužil peníze.“

„Pokud se topil v dlužích, ukradnout pro nějakého zámožného pána tak vzácnou relikvii by mu s tím jistě pomohlo.“

Lazarián přisvědčil a dodal: „A vzhledem k vraždě je dost pravděpodobné, že za sebou chtěl zadavatel krádeže zamést

stopy.“ Zasmušile pokýval hlavou. „Hlupáci si často neuvědomí, že je mohou podobné dohody s ďáblem stát život.“

„A my teď musíme toho ďábla najít,“ povzdechl si Mikuláš.

Pustili se do práce. Trpaslíkův příbytek nebyl alespoň na první pohled ničím zvlášť zajímavý: v přízemí se podle většího množství stoliček jedlo a pilo, zatímco nahoře bylo prosté slaměné lůžko, přes které ležel přehozený teplý cestovní plášť, a truhla na šaty. Ta byla otevřená dokořán a na zemi se povalovaly rozházené košile, kalhoty a lněné spodní prádlo.

„Myslíš, že to udělal trpaslík?“ zeptal se Mikuláš. „Nebo tu náš vrah něco hledal?“

Lazarián pokrčil rameny. „Pokud to byl vrah, tak hledal hodně ve spěchu. Vsadil bych se, že případný úkryt nalezneme spíš tady.“

Odstranil slámu z lůžka a dle očekávání pod ním našel pořádně naditý kožený váček. Odnesli ho dolů, znovu vztyčili převržený stůl a vysypali na něj mince. Bylo mezi nimi i několik zlatých, Roberta ale zaujala jedna z těch stříbrných.

„No prosím,“ podal ji Mikulášovi a posvítil na ni pochodní.

Mikuláš přivřel oči, ale mince mu nepřípadala ničím zvláštní. „Je to kus stříbra jako každý jiný. Uznávám, že vypadá poctivě.“

„Podívej se pořádně, koho vyobrazuje.“

Konečně pochopil, co se mu lazarián snaží sdělit. Na minci nebyla známá podobizna krále Přemysla nebo jeho manželky Konstancie, ale sedící vladař se dvěma holemi, kterého nepoznával.

„Skoro všechny jsou takové,“ upozornil ho Robert. „Kdyby to byla jen jedna nebo dvě –“

„Tak by to mohla být náhoda,“ dokončil za něj Mikuláš. „Ale tohle už je podezřelý.“

Lazarián se spokojeně usmál. „Konečně nějaká stopa. Teď ještě zjistit, komu tahle legrační podobizna patří.“

Pátrání po osobě, která se nechala zobrazit na vyražených stříbrných mincích, skončilo nečekaně rychle. Mikuláš ani nemusel rušit hradního mincmistra, úplně stačil podkomoří Hirzo, který mu předtím nebyl příliš k užitku.

„No jistěže ho poznávám.“ Podkomoří se na ně zadíval jako na úplně pitomce. „Kde jste byli v posledních dvanácti letech, schovávali jste se pod kamenem?“

„Bojovali jsme ve Svaté zemi,“ odpověděl Robert. Hirzovi rychle zamrzl úsměv na rtech.

„Ach tak. Tyhle mince každopádně razí míšeňský markrabě Dětrich. Ještě před nějakou dobou jich tady kolovala spousta, Míšeňští štědře podporovali Jeho Veličenstvo a platili za něj i ne-jeden dluh. Jenže pak si ke dvoru přivedl královnu Konstancii a... No však to znáte.“

„Známe,“ připustil Mikuláš, ačkoli o Přemyslových manželských eskapádách věděl jenom z doslechu. Když byl sám ještě dítě, panovník žil s Adlétou, dcerou a sestrou míšeňských markrabat, která mu porodila řadu dětí a jejíž vlivná rodina Přemysla přijala ve vyhnanství. Jenže jen krátce poté, kdy se podruhé vrátil na knížecí stolec a vzápětí usedl i na královský trůn, přestala panovníkovi stárnoucí choť stačit. Takže nechal svůj sňatek prohlásit biskupem Danielem za neplatný, zapudil syna a dědice Vratislava a místo toho se oženil s mladičkou uherskou princeznou Konstancií.

Robert ho vytrhl z přemýšlení: „Jestli jsou to mince ražené míšeňským markrabětem, dá se s velkou pravděpodobností předpokládat, že byl náš nebohý ochutnávač v jeho službách. Nebo ve službách někoho z jeho blízkých spojenců.“

„A nijak zvlášť se to nepokoušel zakrýt,“ dodal Mikuláš. „Není to trochu podezřelé? Kdyby dotyčný chtěl, jistě by si dovedl opatřit méně nápadnou měnu. Třeba drahokamy.“

„Je to nápadné, ale ne nutně podezřelé,“ opáčil Norman. „Je totiž docela možné, že se zloděj chtěl podepsat. Aby se Jeho Veličenstvo rychle dozvědělo, kdo stojí za jeho ponižením.“

Podkomoří si povzdechl. „Nezávidím vám, pánové, že budete našeho krále muset zpravit o takové novince.“